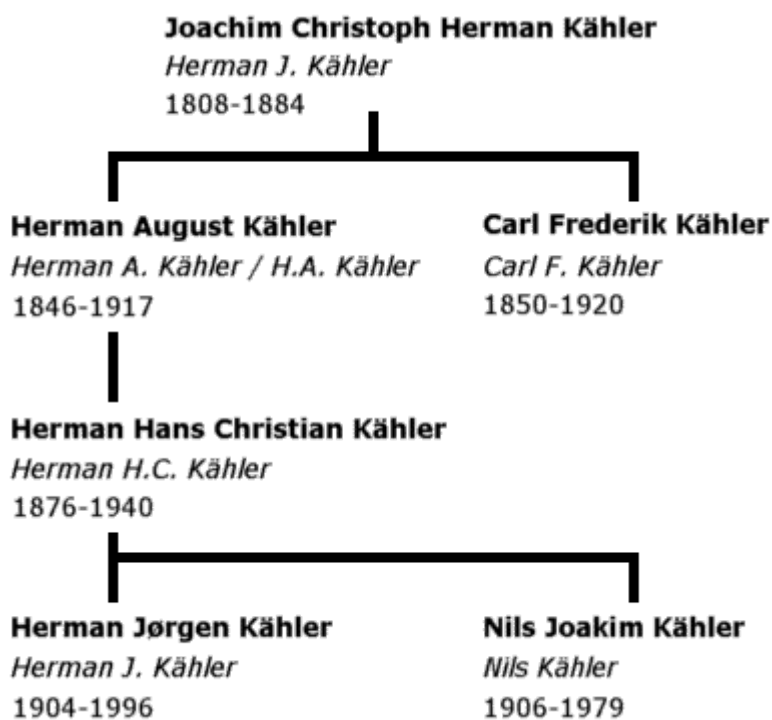

H.A. Kähler - Keramik og kunsthåndværk 1839-1969

I 1837 kom den holstenske pottemager Herman J. Kähler til Næstved, hvor han to år senere åbnede eget værksted. Det blev starten til 130 års keramisk familievirksomhed, først på værkstedet i Kindhestegade, og siden på fabrikken på Käblersvej.

Igennem flere perioder var betydningsfulde kunstnere knyttet til Käblers Fabrik, hvor de fremstillede kunsthåndværk og kunst af høj kvalitet. På Næstved Museum findes en stor samling af keramik og anden kunst med tilknytning til Kähler. En del af samlingerne er udstillet i Boderne.

Fire generationer af pottemagere

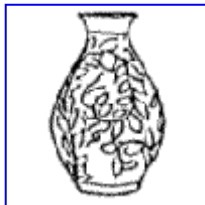
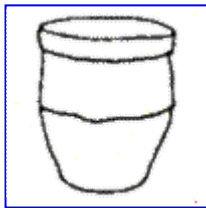
Kähler-familien drev keramikvirksomhed i Næstved igennem fire generationer. På oversigten over fabrikanternes familie-relationer er angivet personernes fulde navn, og med kursiv deres kaldenavn. Personer på samme linie er brødre.

Værkstederne

Denne oversigt viser, hvem der stod for ledelsen af virksomheden i hvilke perioder. Desuden er der angivet enkelte af de kunstnere, som prægede produktionen i den pågældende periode. Du kan få yderligere oplysninger ved at klikke med musen på den periode, du vil vide mere om:

Kindhestegade
1839-1872
Herman J. Kähler

1872-1895
Carl F. Kähler

Kählersvej

1875-1917
Herman A. Kähler
H.A. Brendekilde
K. Hansen Reistrup
Th. Bindsbøll

1917-1940
Herman H.C. Kähler
J. Thirslund
Sv. Hammershøj
Kai Nielsen

1940-1969
Herman J. Kähler
Nils Kähler
Eva Sørensen
Arne L. Hansen
Allan Schmidt
Rasmus Nellemann

Kähler 1839 - 1872

Joachim Christoph Herman Kähler (1808-1884) var udlært hos Niemann i Eutin, hvor han havde lært at fremstille kakkelovne, de såkaldte herrnhuterovne

I Næstved gik han i 1837 sammen med købmand Hatting om at producere kakkelovne. Værkstedet lå formodentlig på Brotorvet, hvor Hattings købmandsgård lå, ikke langt fra det sted, hvor der fra middelalderen lå pottemagerier, og hvor der tidligere var fremstillet kakkelovne.

Herman J. Kähler

Allerede i 1839 købte Kähler, som nu kaldte sig Herman J. Kähler, eget værksted i Kindhestegade 6. Udover kakkelovne fremstillede han her de gængse køkkenvarer som syltekrukker, fade, dunke, dørslog, sparegrise osv. Varerne blev solgt fra værkstedet eller på markeder i omegnen, og værkstedet blev snart kendt for varer af god kvalitet.

Kähler 1872- ca. 1895

I 1872 overtog Carl F. Kähler (1850-1920), den yngste af Herman J. Kählers sønner, fremstillingen af køkkentøj i Kindhestegade. Han fortsatte produktionen frem til ca. 1895, hvor han lukkede værkstedet for at flytte til København.

Værkstedet i Kindhestegade, ombygget 1874

Produkterne fra Kindhestegade-værkstedet kan være stemplet Kähler, H. Kähler eller C.F. Kähler under bunden.

Kähler 1875 - 1917

Herman August Kähler (1846-1917), Herman J. Kählers ældste søn, havde fået sin pottemageruddannelse i Kindhestegade. Desuden havde han lært glasurmaling hos en tysk maler på Holmegaard Glasværk. I 1865 var han i København, dels på Teknisk Skole, dels hos billedhuggeren H.V. Bissen. Han afsluttede sin uddannelse ved at være på valsen et par år i udlandet.

I 1872 overtog han kakkelovnsproduktionen i Kindhestegade. Kort efter købte han en billig grund i "Skidtparken" i byens udkant og opførte her i 1875 en kakkelovnsfabrik. Han tog bevilling, ikke som kakkelovnmager, men som lerbrænder, hvilket var gratis!

Fabrikken brændte i 1880, men blev straks genopført. Med senere udvidelser findes fabrikken fortsat på Kählersvej.

Fabrikken på Käblersvej, etableret 1875

Starten i de nye bygninger blev vanskelig. Det store byggekrak i 1880'erne forringede afsætningsmulighederne for kakkelovne, som blev afsat gennem firmaet Kähler og Ahrens i København.

Herman A. Kähler begyndte derfor at eksperimentere med kunstnerkeramik. Inspireret af arkitekten Vilhelm Klein udviklede han nye glasurer. I 1886 kom de første kunstneriske medarbejdere: Det var malerne **H.A. Brendekilde** (1857-1942), L.A. Ring (1854-1933) - som giftede sig med Sigrid Kähler, datter af Herman A. Kähler - og Carl O.J. Lund (1857-1936).

Kähler stillede mod et gennembrud på "Den nordiske Udstilling" i København 1888. Maleren og billedhuggeren **Karl Hansen Reistrup** (1863-1929) ankom i 1888 og var med til at sikre den succes, Kähler fik på udstillingen.

I 1889 havde H.A. Kähler færdigudviklet sin røde lustre-glasur. En kombination af denne og Reistrups fantasifulde keramik bragte berømmelse til fabrikken, første gang på verdensudstillingen i Paris 1889.

Fabrikken udførte i den periode mange udsmykningsarbejder på tidens store bygninger, f.eks. i København (Rådhus og Brandstation) og Århus (Teater og Erhvervsarkiv).

En særlig inspiration gav **Thorvald Bindesbøll** (1846-1908) ved sit arbejde på fabrikken i august 1890.

I 1912-13 blev H.A. Kähler omdannet til aktieselskab med tre direktører: Herman A. Kähler stod for ledelse og administration, sønnen H.C. Kähler for den kunstneriske ledelse og Rasmus Grønholt for salgsarbejdet.

Kähler 1917 - 1940

I 1917 døde Herman A. Kähler, og hans søn Herman Hans Christian Kähler (1876-1940) overtog ledelsen. Han havde en grundig uddannelse som pottemager og var kunstnerisk begavet. Herman H.C. Kähler genindførte den gamle dekorationsteknik kohornsmaleriet og videreudviklede den.

I samarbejde med dygtige malerdamer som Signe Steffensen og Tulle Emborg skaffede han fabrikken en opblomstringstid.

Betydningsfulde kunstnere arbejdede i den tid hos Kähler. **Svend Hammershøi** (1874-1948) var knyttet til fabrikken fra 1893 til sin død. **Jens Thirslund** (1892-1942) var kunstnerisk leder fra 1913 til 1940. Maleren Helge Jensen (1899-1986) dekorerede keramik, og billedhuggeren Kai Nielsen (1882-1924) var på Käblers værksted fra 1921 til 1924.

Kähler 1940 - 1969

Herman H. C. Kähler døde i 1940, og sønnerne Herman J. Kähler (1904-1996) og Nils Kähler (1906-1979) førte fabrikken videre.

H.A. Käblers internationale ry holdt sig, og eksporten blev genoptaget efter 2. verdenskrig. I 1960'erne blev der igen udført store udsmykningsopgaver.

Kunstnere som Bode Willumsen (1895-1987), Arne L. Hansen (f. 1921), Allan Schmidt (f. 1923) og Eva Sørensen (f. 1940) arbejdede i perioder på fabrikken, hvor de nød godt af Kähler-brødrenes keramiske viden.

I slutningen af 1960'erne blev Kähler-familiens medlemmer uenige om driften af fabrikken. I 1969 forlod Nils Kähler værkstedet, og bestyrelsen afsatte senere på året Herman J. Kähler.

H.A. Kähler 1970 - i dag

Bestyrelsen videreførte fabrikken, men måtte i 1974 sælge til Næstved Kommune, som videresolgte virksomheden og navnet H.A. Kähler. En række ejere har siden videreført fabrikken under det gamle navn, men uden Kähler-familiens kunstneriske nerve.

Bygningen står endnu i 2011 ubenyttet. Selve virksomheden ejes og drives siden 2007 af Frantz Longhi fra Mosevej 9 i Næstved efter helt nyt koncept.

Udstilling i Boderne

Næstved Museum har en stor samling af keramik og andre genstande fra Kählers. En del af disse kan ses udstillet i Boderne.

Tekst: Museumsleder Palle Birk Hansen